

Таким чином, дослідивши проблему грошей, можна дійти висновку, що прагнення до збагачення ні в якому разі не повинно бути головною метою нашого життя, бо воно не замінить багатогранності людського існування, не вичерпує межі мрій і дуже швидко з плином незворотнього часу людина виявляє, що не тільки в цьому полягає її щастя. Потрібно пам'ятати, що гроші – це лише засіб для існування і вони ніколи у своїй істинній вартості не зрівнюються з такими надважливими феноменами людського буття, як здоров'я, кохання чи моральне благополуччя.

Список використаних джерел

1. Гроші та їх функції. Види грошей. Грошові агрегати. URL: <http://epi.cc.ua/dengi-funktsii-vidyi-deneg-denejniye.html> (дата звернення 21.02.2021).
2. Ашванян С. К. Економіка. Частина 2 : Макроекономіка, 2009. URL: <http://epi.cc.ua/ekonomika-chast-makroekonomika.html> (дата звернення 22.02.2021).
3. Економічна думка античного світу: Стародавня Греція. Опора. URL: https://ru.osvita.ua/vnz/reports/econom_history/24628/ (дата звернення 19.02.2021).

Одинцов О. С., здобувач вищої освіти
ступеня доктора філософії 1 року навчання
Науковий керівник – **Киселиця С. В.**, к. філос. н., доц.
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

РОЛЬ ТА ФУНКЦІЇ ЦІННІСНИХ ОРІЄНТИРІВ У ЖИТТІ ЛЮДИНИ

Філософія не має загальноприйнятої класифікації цінностей. Суспільні цінності, хоча й витікають з реальних соціальних потреб, але повсякчас модифікуються, виходячи з пануючих ідеалів. У своїй взаємодії зі світом людина спирається на кінцеву цінність – благо.

Цінності – це поняття, яке окреслює культурну, суспільну, особистісну значущість явищ і фактів дійсності. Представники Київської світоглядно-антропологічної школи кінця ХХ століття в енциклопедичному філософському словнику термін «цінність» позначають як належне та бажане на відміну від реального, дійсного. Цінності – предметна потреба людини. Предметом може бути річ або ідея, виходячи з цього, цінності можна поділити на матеріальні та духовні [1, с.707]. Матеріальні цінності – це знаряддя і засоби праці та речі безпосереднього вжитку. Духовними цінностями є ідеї: політичні, правові, моральні, естетичні, філософські чи релігійні.

Філософське вчення про цінності та їх природу називається аксеологією (від грец. аксіс – цінність і логос – вчення). Одним із перших, хто науково-професійно звернувся до питань про сутність і форми блага, був давньогрецький філософ Сократ. А вже в його часи настала криза афінської демократії, зміна культурних зразків організації буття людини і суспільства. Філософи Античності та Середньовіччя створили ціннісну феноменологію, не аналізуючи категорію «цінність» та її зміст [2].

Аксеологічна теорія набула свого розвитку в ХVІІ століття в добу панування філософії раціоналізму. Було поставлено питання про природу людського буття, у розв'язанні якого революціонером став німецький філософ Іммануїл Кант. Він першим роз'яснив відмінності між поняттями «буття» і «людське буття», де благо складає основу останнього і, як наслідок, наступне формування етики як науки про мораль та людську поведінку. Цікавим є підхід до ціннісної концепції великого німецького філософа ХVІІІ століття крізь моральну віру, яка

управляє людиною: «І. Кант зберігає категорію віри у своєму вченні і намагається встановити її нове філософське поцінування, відмінне від теологічного та психологічного» [3].

Одну із провідних функцій у ціннісному ставленні до дійсності відіграють емоційні переживання, пристрасті. Завдяки першому людина надає особистісний сенс життєвим ситуаціям за допомогою їх внутрішнього освоєння. Саме так виникає відчуття значимості явищ, їх цінність. Як такі, цінності надають емоціям глибини, значущості, перетворюють їх у стійкі почуття. Цінності виникають завдяки колективній діяльності людей, зокрема діяльності соціальних груп, класів, націй, суспільства в цілому. Виділяють декілька рівнів цінностей: загальнолюдські, суспільні, соціально-групові та особистісні.

Основна форма функціонування цінностей – ідеал. Ідеалу притаманна нездійсненність. У цьому проявляється абсолютність ідеалу, безкінечність, недосяжність. Ідеал безкінечний, завдяки цьому можлива ціннісна ієрархія, певна градація, що будується на зіставленні з ідеалом, ідеал же не має ступенів. Прийомом конструювання ідеалу є ідеалізація, що абстрагується від полярності позитивного і негативного. Ідеал являє собою заперечення існування недосконалої дійсності, і як ідеалізоване відображення має й свої обмеження. Створюючись у запереченні дійсності, він в деякій мірі відображає уявлення про бажане життя. Ідеал є максимальною цінністю, організуючим, цільовим началом людського життя. В ідеалі цінності виражені найяскравіше, особливо – імперативність, яка є організуючою силою, що перетворює існування людей у цілеспрямований процес. Дослідники акцентують на тому, що в ідеалі виражена особиста внутрішня ідея, тобто вона має надособистісний характер та містить в свідомості особи таку мотивацію, яку вона безумовно приймає за істину.

Одна із основоположних цінностей (особливо в наш динамічний час) – свобода людини. Свобода – це поняття, яке характеризує сутність людини та її існування, стан, можливості мислити і діяти відповідно до своїх уявлень та бажань, а не внаслідок внутрішнього чи зовнішнього примусу. Тож і тлумачиться як свобода вибору чи свобода волі, що означає можливість безперешкодного самовизначення людини у виконанні тих чи інших цілей і завдань.

Безпосередньо пов'язаною зі свободою є відповідальність, що виявляється у діяльності, усвідомленні власного призначення та розумінні своїх обов'язків. Це поняття, яке характеризує ставлення особистості до суспільства з точки зору здійснення нею певних моральних та інших вимог з боку суспільства. Якщо обов'язок людини полягає в тому, щоб застосувати до конкретного становища, в якому вона перебуває, та практично реалізувати моральні вимоги суспільства, то питання про те, якою мірою це завдання виконується або якою мірою людина винна в його невиконанні – це і є питання про особисту відповідальність.

Ідея рівності для людини є не менш значущою цінністю, ніж свобода, адже немає свободи без рівності, як без рівності немає свободи. Потрібно зазначити, що сутність рівності розкривається не «в чому», а «перед чим»: віруючий сприймає себе рівним перед Богом; у правовій державі люди рівні перед законом, мають рівні права тощо. Розуміння ж рівності як абсолютної рівності людей – таке ж утопічне, як і абсолютна свобода.

Отже, цінності є вищим стимулом поведінки людини, вони стверджують у світі дійсно людські засади буття та виступають надійним світоглядним орієнтиром у бурхливому вирі життя.

Список використаних джерел

1. Філософський енциклопедичний словник / НАН України, Інститут філософії ім. Г. С. Сковороди / голов. ред. В. І. Шинкарук. Київ : Абрис, 2002. 742 с. URL:

https://shron1.chtyvo.org.ua/Shynkaruk_Volodymyr/Filosofskyi_entsyklopedychnyi_slovnyk.pdf (дата звернення 10.03.2021).

2. Еволюція філософських уявлень про людські цінності. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/philosophy/13262/> (дата звернення 10.03.2021).

3. Киселиця С.В. Категоричний імператив у вимірах життєвої мудрості // Вісник Черкаського університету. Серія «Філософія». Черкаси: Видавництво ЧНУ ім. Б. Хмельницького, 2015. Випуск 11(344). С.69-77. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Vc_huFil_2015_11_13 (дата звернення 12.03.2021).

Одуло Я. В., здобувач вищої освіти 3 курсу гр. КІ-182
Науковий керівник – **Киселиця С. В.**, к. філос. н., доцент
Національний університет «Чернігівська політехніка» (м. Чернігів, Україна)

ІНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД ДО ФОРМУВАННЯ АБСТРАКТНО-ЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ У РАНЬОМУ ДИТЯЧОМУ ВІЦІ

У сучасному світі динамічних перетворень освіта опановує новий соціокультурний простір, в основу якого покладено інноваційність та інтегративність. Тому освітньому процесу слід надати цілісності, знайти життєвий сенс, вибудувати чітку навчально-виховну систему. Важливим аспектом такої системи має бути організація активної пошукової діяльності, яка б сприяла розумінню дитиною дошкільного віку багатовимірної картини світу, передбачала б дотримання одного з провідних методологічних принципів дошкільної освіти – інтеграції. Цей принцип покладено в основу Базового компоненту дошкільної освіти в Україні та Базової програми розвитку дитини дошкільного віку “Я у Світі” [3]. Як зазначають науковці (І. Бех, Н. Гавриш, О. Кононко та інші), дидактична інтеграція не лише змінює якісні параметри змісту освіти, а й стимулює утворення нового знання – відбувається характерний перехід кількості в якість. Тож на відміну від традиційних занять (природознавства, розвитку мовлення, математики тощо), організація навчання із застосуванням міжгалузевих зв’язків надає додаткові можливості.

Аналіз психолого-педагогічної та методичної літератури показав, що єдиної точки зору на це питання немає. Мною було визначено кілька основних підходів до проблеми інтегрованого навчання дошкільників.

Сучасні науковці вкладають різний зміст у поняття “інтеграція”. Інколи його ототожнюють із міжпредметними зв’язками, комплексними або комбінованими заняттями. Як показав порівняльний аналіз цих категорій, усі вони суттєво відрізняються за змістом, структурою. Так, у своїх дослідженнях Н. Гавриш дає порівняльний аналіз інтегрованих та комплексних занять. На її думку, інтегрованим є заняття, яке спрямоване на розкриття цілісної сутності певної теми засобами різних видів діяльності, що об’єднуються в широкому інформаційно-предметному полі заняття, а комплексне заняття розглядається як таке, що спрямоване на різнобічне розкриття сутності певної теми засобами різноманітних видів діяльності, що послідовно змінюють одне одного. Дослідник наголошує на тому, що інтегроване та комплексне заняття обов’язково має бути тематичним, оскільки тема є стрижнем, ключовою ідеєю, віссю, навколо якої об’єднуються різні види діяльності та різні галузі знань. Отже, на інтегрованому занятті майже неможливо, принаймні дуже важко, відокремити одну